

*Załącznik nr 1
do Zarządzenia Nr 6/2024
Kierownika PCPR w Radziejowie
z dnia 12.08.2024 r.*

Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie

Radziejów, sierpień 2024 r.

Standardy Ochrony Małoletnich

Preambuła

Naczelną zasadą działań podejmowanych przez wszystkich pracowników instytucji jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy PCPR w Radziejowie traktują wszystkie dzieci z szacunkiem z uwzględnieniem ich potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec dziecka jakiegokolwiek przemocy. Pracownicy instytucji realizują cele i działania w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz własnych kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§1

1. **PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie.
2. **Kierownik PCPR** – Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie.
3. **Pracownik PCPR** – każdy pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która ma kontakt z dziećmi.
4. **Standardy** – Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie.
5. **Dziecko/małoletni** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
6. **Opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, rodzic zastępczy, a także opiekun prawny
7. **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.
8. **Zgoda opiekuna dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców/rodziców zastępczych dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami/rodzicami zastępczymi dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców/rodziców zastępczych o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. **Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich** to wyznaczony przez Kierownika PCPR w Radziejowie pracownik sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich.
10. **Dane osobowe dziecka** - wszelkie dane i informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Postanowienia ogólne

§ 2

1. Standardy ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie zostały opracowane w związku z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Kierownik PCPR wyznacza osobę odpowiedzialną za przygotowanie i wdrożenie Standardów, która zapoznaje pracowników instytucji ze Standardami oraz odbiera od nich oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami. Wzór oświadczenia – *załącznik nr 1* do niniejszych Standardów.

3. Podstawową zasadą czynności podejmowanych przez pracowników PCPR w kontaktach z małoletnimi jest działanie na rzecz ich dobra. Pracownicy PCPR traktują małoletnich z szacunkiem i zobowiązani są do utrzymania profesjonalnej relacji z małoletnimi.

4. Pracownik PCPR, który ma świadomość, że małoletni doznał krzywdy (tj. znęcanie fizyczne, psychiczne lub wykorzystanie seksualne) zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o zaistniałej sytuacji Kierownika PCPR oraz zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z pokrzywdzonym małoletnim, wykazując zrozumienie i współczucie.

5.

Rozdział III

Zasady rekrutacji pracowników w PCPR w Radziejów

§ 3

1. Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

2. Kierownik PCPR przed zatrudnieniem pracownika zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.

2. W celu sprawdzenia osoby w w/w Rejestrze Kierownik PCPR uzyskuje od kandydata następujące dane:

- a) imię i nazwisko;
- b) data urodzenia;
- c) numer pesel;
- d) nazwisko rodowe;
- e) imię ojca;
- f) imię matki.

3. Wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika PCPR lub w innej dokumentacji dotyczącej wolontariuszy/osoby zatrudnionej na umowę cywilnoprawną.

4. Kandydat obowiązkowo składa oświadczenie o niekaralności.

5. Kandydat posiadający obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

6. Kandydat składa oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktem z dziećmi.

7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi tego nie przewiduje, wówczas kandydat przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.

8. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona w/w informacja nie przewiduje jej sporządzania lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, kandydat składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją,

wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej.

10. Wolontariusze chcący wspierać dzieci i rodziny przed podpisaniem umowy o wolontariat przechodzą diagnozę psychologiczną pod kątem predyspozycji i motywacji.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznych relacji pracownika PCPR z małoletnim.

§ 4

Komunikacja z małoletnim

1. Pracownik PCPR zna i stosuje zasady bezpiecznej relacji pracownik – dziecko.
2. Pracownik PCPR w kontakcie z małoletnim zachowuje cierpliwość, odnosząc się z szacunkiem do dziecka, wysłuchuje i stara się udzielić odpowiedzi odpowiedniej do sytuacji i wieku dziecka, nie lekceważy, nie zawstydzia i nie obraża dziecka, nie krzyczy, a jedynie ostrzega dziecko przed sytuacją niebezpieczną.
3. Pracownik PCPR szanuje prawo małoletniego do prywatności. Jeżeli zachodzi konieczność odstępiania od zasady poufności w celu ochrony małoletniego przed niebezpieczeństwem pracownik PCPR zobowiązany jest to wyjaśnić małoletniemu.
4. Nie dopuszcza się stosowania jakiegokolwiek przemocy wobec małoletnich, w tym m.in. używania wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec małoletnich przewagi fizycznej lub wynikającej ze stanowiska (zastraszanie, groźby, zmuszanie do określonych zachowań).
5. Zabrania się ujawniania informacji wrażliwych dotyczących małoletnich wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletnich, informacje o ich sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
6. Pracownik PCPR w czasie aktywności z małoletnim zobowiązany jest do zadbania o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innego pracownika PCPR. W przypadku konieczności pozostania z małoletnim sam na sam pracownik PCPR informuje innego pracownika PCPR o takiej sytuacji i wskazuje miejsce, w którym będzie przebywał z małoletnim.
7. Pracownik PCPR ma obowiązek każdorazowo poinformować małoletniego, że jeżeli czuje się on niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania lub słów, może o tym poinformować pracownika PCPR wyznaczonego do podjęcia interwencji.

§ 5

Działania z małoletnim

1. Pracownik PCPR nie faworyzuje dzieci.
2. Pracownik PCPR szanuje i docenia podejmowane działania małoletniego, traktuje równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
3. Zabronione są jakiegokolwiek relacje romantyczne lub seksualne pracownika PCPR z małoletnim. Zabrania się składania mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, a także komentarzy, żartów erotycznych oraz udostępnianie treści erotycznych i pornograficznych..
4. Zabronione jest, aby pracownik PCPR utrwał wizerunek małoletnich dla potrzeb prywatnych.
5. Zabronione jest, aby pracownik PCPR proponował małoletnim alkohol, wyroby tytoniowe i inne nielegalne substancje, jak również używał ich w obecności małoletnich.

6. Zabronione jest, aby pracownik PCPR przyjmował prezenty/pieniądze od małoletnich lub ich opiekunów. Zakazane jest wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletnich lub ich opiekunów, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

7. Sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka pracownikiem PCPR lub pracownika PCPR dzieckiem, muszą być zgłaszane Kierownikowi PCPR. Jeśli pracownik PCPR jest ich świadkiem zobowiązany jest do odpowiedniej reakcji .

§ 6

Kontakt fizyczny z małoletnim

1. Zabrania się dotykania małoletnich w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.
2. Zabrania się wszelkich zachowań, tj.: popychanie, szarpanie, kopanie, szturchanie, stosowanie klapsów, ciągnięcie za uszy lub włosy, szczypanie, bicie, policzkowanie, krępowanie ruchów itp.
3. Pracownik PCPR może mieć kontakt fizyczny z dzieckiem wyłącznie gdy jest on odpowiedzialny na potrzebę małoletniego w danym momencie, uwzględniając jego wiek, etap rozwoju, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny tj.:
  - a) czynności pielęgnacyjne i higieniczne;
  - b) pomoc w spożywaniu posiłku lub poruszaniu się,
  - c) w czasie interwencji/odbierania małoletniego z domu rodziny biologicznej na mocy postanowienia sądu, przewożenia do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej w celu zniwelowania napięcia, obniżenia stresu, pocieszenia, uspokojenia z zachowaniem profesjonalizmu i adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
4. Kontakt fizyczny z małoletnim nie może być niejawnym bądź ukrytym i wiązać się z jakimikolwiek gratyfikacjami ani wynikać z relacji władzy.
5. Przy stosowaniu kontaktu fizycznego z małoletnim pracownik PCPR zawsze musi obserwować reakcję i dostosować swoje działania do tej reakcji. Nie dotyczy to sytuacji gdy przytrzymanie małoletniego jest niezbędne dla jego bezpieczeństwa.
6. Należy zachować szczególną ostrożność w stosunku do małoletnich, którzy wcześniej doświadczyli krzywdzenia, w tym seksualnego i fizycznego. W sytuacji gdy małoletni stara się nawiązać z pracownikiem PCPR niestosowny kontakt należy sprawę niezwłocznie zgłosić Kierownikowi PCPR.
7. Pracownik PCPR winien być zawsze przygotowany na uzasadnienie swoich działań wobec małoletniego.

§ 7

Kontakt poza godzinami pracy

1. Zabrania się pracownikom PCPR zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
2. W razie konieczności skontaktowania się z małoletnim lub jego opiekunem poza godzinami pracy należy to zrobić wyłącznie za pośrednictwem kanałów służbowych (e-mail, telefon służbowy).
3. W razie konieczności spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, pracownik PCPR musi poinformować o tym Kierownika PCPR, a opiekun małoletniego musi wyrazić na to zgodę.
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych z małoletnim lub jego opiekunami w przypadku osób bliskich pracownikowi PCPR wymagane jest zachowanie poufności wszelkich informacji dotyczących innych małoletnich i ich opiekunów.

§ 8

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik PCPR jest świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także swoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to „lajkowania” określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których może spotkać małoletnich, z którymi prowadzi zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta.
2. Pracownik PCPR nie może nawiązywać kontaktów z małoletnimi znajdującymi się pod opieką PCPR poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji małoletnich w stosunku do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR

§ 9

Małoletni uczestniczący w spotkaniach i zajęciach organizowanych w siedzibie PCPR:

1. Z szacunkiem odnoszą się do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR.
2. Słuchają innych i nie przerywają im wypowiedzi.
3. Mają prawo do wyrażenia swojego zdania, myśli i przekonań, jednocześnie nie naruszając dobra osobistego innych osób.
4. Nie są obojętni na krzywdę innego małoletniego i bezzwłocznie zgłaszają to osobie dorosłej.
5. Nie naruszają integralności fizycznej innych osób, szanują rzeczy osobiste innych osób.
6. Nie wypowiadają się w sposób obraźliwy o innych osobach, nie używają wulgarnych słów.
7. Są tolerancyjni i szanują wygląd, przekonania, wierzenia i poglądy innych osób;
8. Nie nagrywają, ani nie rozpowszechniają wizerunku innych osób bez ich zgody;
9. Nie namawiają innych osób do krzywdzenia.

Rozdział VI

Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich

§ 10

1. Pracownicy PCPR posiadają wiedzę w ramach wykonywanych obowiązków, znają rodzaje przemocy, zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich, o których mowa w załączniku nr 2.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownik PCPR podejmuje rozmowę z opiekunem małoletniego, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia.
3. Pracownicy PCPR monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.

Rozdział VII

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego

§ 11

1. Pracownik PCPR, który powziął informację o podejrzeniu, że małoletni jest krzywdzony, zobowiązany jest poinformować o tych podejrzeniach Kierownika PCPR, który podejmuje interwencję lub wyznacza osobę odpowiedzialną.
2. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby odpowiedzialnej do podjęcia interwencji, wówczas interwencję prowadzi Kierownik PCPR.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Kierownika PCPR, wówczas taka osoba zostaje całkowicie wyłączona z procedury podejmowania interwencji, a o sprawie należy niezwłocznie powiadomić Starostę Powiatu Radziejowskiego.
4. Do udziału w interwencji można zaangażować specjalistów, w szczególności psychologa, pedagoga, prawnika.

§ 12

W przypadku podejrzenia, że zdrowie lub życie małoletniego jest zagrożone należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie właściwe służby (tj. policja, sąd rodzinny, prokuratura, ośrodek pomocy społecznej).

§ 13

1. Z przebiegu każdej interwencji pracownik/kierownik PCPR zobowiązany jest sporządzić kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszych Standardów.
2. Pracownik PCPR posiadający informacje o krzywdzeniu małoletniego lub informację z tym związaną jest zobowiązany do zachowania tajemnicy, wyłączając przekazywanie informacji Kierownikowi PCPR oraz uprawnionym instytucjom.
3. W przypadku, gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone w wyniku podjętych działań, należy poinformować o tym opiekunów małoletniego na piśmie i sporządzić kartę interwencji.

§ 14

1. W przypadku zgłoszenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika PCPR, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna w celu wyjaśnienia okoliczności przeprowadza interwencję, ustalając przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia te spisuje w karcie interwencji.
3. W przypadku, gdy pracownik PCPR dopuści się przestępstwa wobec małoletniego Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna powinna zbadać sprawę i zebrać wszelkie informacje na ten temat poprzez rozmowę z pracownikiem PCPR oraz innymi osobami, które mogą być w posiadaniu jakiegokolwiek wiedzy na temat badanych okoliczności. W sytuacji, gdy naruszenie dobra małoletniego miało miejsce, a w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności małoletniego, należy powziąć stosowne środki dyscyplinujące wobec pracownika PCPR.
4. Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna przekazuje ustalone informacje opiekunom małoletniego oraz wskazuje możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.

§ 15

1. W przypadku, gdy zgłoszono podejrzenie krzywdzenie małoletniego przez osobę nie będącą pracownikiem PCPR, Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna, przeprowadza rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i sytuacji osobistej małoletniego, w szczególności jego opiekunem. Ustala okoliczności i przebieg badanej sytuacji oraz jej wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego, co zapisuje w karcie interwencji.
2. Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna przekazuje ustalone informacje opiekunom małoletniego oraz wskazuje możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.
3. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun małoletniego zaniedbuje jego potrzeby, jest niewydolny wychowawczo lub stosuje przemoc wobec małoletniego, należy poinformować właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie i jeśli to koniecznie inne organy.

§ 16

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna przeprowadza rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunem, a także z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna ustala przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia te należy zapisać w karcie interwencyjnej.
2. Wspólnie z opiekunem małoletniego poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan pomocy w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa małoletniego, w tym odizolowanie od źródła zagrożenia.
3. W trakcie ustaleń należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie innego małoletniego nie jest krzywdzony przez inne osoby.

§ 17

1. W przypadku, gdy wobec małoletniego popełniono przestępstwo Kierownik PCPR sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
2. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunem małoletniego wynika, że nie jest on zainteresowany pomocą małoletniemu, ignoruje zdarzenie i nie wspiera małoletniego, który doświadczył krzywdzenia Kierownik PCPR sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do sądu rodzinnego.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w pkt 1 i 2.

Rozdział VIII

Zasady monitorowania i aktualizowania Standardów

§ 18

Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna dokonuje oceny Standardów co najmniej raz na dwa lata w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ocenę dokonuje się poprzez wypełnienie ankiety, którą uzupełniają imiennie wszyscy pracownicy PCPR. Wzór ankiety załącznik nr 4.

§ 19

1. Kierownik PCPR dba o prawidłowe wdrożenie Standardów.
2. Kierownik PCPR lub osoba odpowiedzialna monitoruje realizację Standardów. Reaguje na ich naruszenie oraz wprowadza zmiany w Standardach prowadząc równocześnie dokumenty zgłoszeń.
3. Dokumentacja związana z zachowaniem niniejszych Standardów przechowywana jest w gabinecie Kierownika PCPR lub w pokoju osoby odpowiedzialnej.

4. Pracownicy PCPR zobowiązani są zgłaszać incydenty naruszenia Standardów, przekazywać swoje uwagi, proponować zmiany względem uregulowań zawartych w Standardach do Kierownika PCPR lub osoby odpowiedzialnej.

5. Archiwizacja dokumentów odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami PCPR.

Rozdział IX

Zasady ustalenia planu pomocy małoletniemu po ujawnieniu krzywdy

§ 20

1. Po zastosowaniu procedury interwencji pracownik PCPR ma obowiązek wspierać małoletniego, który doznał krzywdy oraz zwracać szczególną uwagę na wszelkie niepokojące sygnały.
2. Jeżeli jest to możliwe, po ujawnieniu krzywdy, Kierownik PCPR może utworzyć grupę wsparcia dla małoletniego lub objąć go innym stosowanym do potrzeb poradnictwem specjalistycznym.

Rozdział X

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

§ 21

1. Pracownik PCPR uznaje prawo małoletniego do prywatności, a jakiegokolwiek upublicznienie wizerunku małoletniego przez pracownika PCPR wymaga pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
2. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalenie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

Rozdział XI

Zasady dostępności Standardów

§ 22

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym dla pracowników PCPR, małoletnich i ich opiekunów.
2. Opiekunowie i małoletni zostają zapoznani ze Standardami poprzez wywieszenie ich w widocznym miejscu w siedzibie PCPR. Ponadto niniejsze Standardy mogą być przesłane opiekunom małoletnich drogą elektroniczną oraz ogłoszone na stronie internetowej PCPR w Radziejowie.

Rozdział XII

Postanowienia końcowe

§ 23

Standardy wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Radziejowie

mgr Anna Bartczak

Oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie*

Ja, niżej podpisana/y

.....
oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązujejącymi w PCPR w Radziejowie oraz zobowiązuje się do ich stosowania i przestrzegania.

.....
(data i podpis)

Rodzaje przemocy wobec dziecka, czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich

1. Rozróżniamy następujące rodzaje przemocy wobec dzieci:

Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec dziecka powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, itp. Przemocą będzie również bicie dziecka „dla jego dobra”, „żeby się lepiej uczyło”, „żeby się słuchało”, „żeby posprzątało”. To znaczy, że nawet, jeśli za zadaniem bólu kryje się intencja wsparcia lub przyspieszenia rozwoju dziecka mamy do czynienia z przemocą (istnieją bardziej skuteczne, nie krzywdzące metody - niż np. bicie - do zachęcenia dziecka by sprzątnęło pokój).

Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykane miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego, itp. Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy bez uwzględniania potrzeb i możliwości osoby doznającej przemocy.

Przemoc emocjonalna to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp. Szczególnie trwałe ślady pozostawia po sobie przemoc ze strony osób ważnych dla rozwoju dziecka, zwłaszcza rodziców. O ile dzieci dość szybko zdają sobie sprawę z odrębności fizycznej od rodziców, o tyle emocjonalnie są z nimi tożsame przez wiele lat. Krzywda płynąca z ich strony ma więc wielki wpływ na utrudnione formowanie się jego relacji z innymi ludźmi, obrazu siebie i wreszcie osobowości.

Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski. Dziecko zaniedbywane nie odbierając od ważnych dla siebie ludzi dostatecznej ilości sygnałów o ważności swoich potrzeb uczy się, że nie jest ważne i cenne. W ślad za tym mogą iść dwojakie strategie zaradcze: wiara, że tak jest naprawdę i stopniowe wycofywanie się z wszelkiej aktywności lub uciążliwa dla otoczenia walka o dostrzeżenie (tzw. „lepkość”, agresywność lub „dziwność”).

2. Wyróżniamy główne kategorie czynników ryzyka krzywdzenia dzieci:

- czynniki związane z dzieckiem — cechy charakteryzujące fizyczne i psychiczne funkcjonowanie dziecka mogące wpływać na sposób wchodzenia przez nie w interakcje z najbliższym otoczeniem i tworzone przez nie relacje, np. niepełnosprawność dziecka;
- czynniki rodzinne — cechy charakteryzujące funkcjonowanie systemu rodzinnego dziecka, np. konflikty czy uzależnienia w rodzinie;
- czynniki środowiskowe — odnoszą się one do sytuacji społecznej rodziny, a także cech środowiska w którym ona funkcjonuje.

3. Symptomy krzywdzenia dzieci:

– *Symptomy fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka:*

- siniaki na ciele dziecka
- specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- poderwane małżowiny uszne, pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa,

złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych,

- odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania

- zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,

- przemęczenie,

- problemy z trawieniem,

- blizny po samookaleczeniu.

- *Symptomy w sferze emocjonalnej:*

- trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko

- negatywny obraz siebie,

- negatywne myśli na temat siebie i innych,

- przygnębienie,

- strachliwość i agresja, gniew,

- problemy z samoregulacją emocji,

- oszołomienie, otępienie,

- brak poczucia bezpieczeństwa,

- smutek, apatia,

- stany lękowe, stany depresyjne.

- *Symptomy w sferze poznawczej:*

- trudności w nauce – pojawiające się nagle,

- problemy z koncentracją, pamięcią,

- problemy z logicznym myśleniem,

- trudności z rozwiązywaniem problemów,

- trudności w ukończeniu zadanej pracy,

- *Symptomy w sferze behawioralnej:*

- problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się,

- dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność, wycofanie

- ogólna nieufność wobec ludzi,

- zachowania buntownicze i agresywne,

- problemy z komunikacją,

- sięganie po substancje psychoaktywne.

- *Objawy molestowania seksualnego:*

- chroniczny ból,

- zaburzenia układu pokarmowego,

- migreny lub inne częste bóle głowy,

- komplikacje ginekologiczne,

- niepokój,

- zagubienie,

- wyparcie traumatycznych przeżyć,

- wycofanie,

- poczucie wstydu,

- obwinianie się,

- nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzanie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.

Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najrzadziej sprawcami przemocy wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznane dziecku ani jego otoczeniu.

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich
w PCPR w Radziejowie

Pytanie

Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie” ?

TAK NIE

Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia?

TAK NIE

Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia?

TAK NIE

Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w PCPR w Radziejowie ?
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone ?

TAK NIE

.....
.....
.....
.....
.....

Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie?, jeśli nie – dlaczego?.....

TAK NIE

.....
.....
.....

Czy masz jakieś uwagi/ poprawki/ sugestie dot. Standardów Ochrony Małoletnich obowiązujących w PCPR w Radziejowie?
Jeśli tak – jakie?

TAK NIE

.....
.....
.....
.....

